

המקורבים

לרביה"ק מוהר"ן עברסלב זיע"א

// נקודות אור בנתיבות החיים // הרב ישראל מאיר גלינסקי

חיים טובים

כך שמעתי

// דיבור קודש ששמע מוהר"א ש
מרכי לוי יצחק בנדר ז"ע

מאת: הרב דן כהן

תמוז – מי אתה?

מה עושים בחודש תמוז? חוץ מלהמתין ל'בין המצרים'?
אם נדע את התשובה, אולי נוכל למנוע את בין המצרים!

אז מה כן?

תקופת תמוז היא אכן האחרונה מבין תקופות השנה, ומשמשת כ'שורה תחתונה' שלהם?

חודש אלול, שהוא החודש האחרון ממש, הוא זמן של תשובה. אבל לא רק, כל התקופה היא חלק מהסיפור, ולכן היא כנגד 'דגל מתנה ראובן' שעליו נאמר "אתה פתחת בתשובה תחילה". וזה מרומז בשמות החודשים: תמוז, אב, אלול, כידוע.

אז נכון, המילה 'תשובה' מעוררת אצלנו קונטציה שלילית, לא פחות מ'בין המצרים'. וזה אולי 'הונאת המאה' של היצר הרע, שלקח את הדברים הכי שימושיים ומעשיים, והפך אותך למשהו מדכא. ודווקא כעת זה הזמן לשנות את הצליל.

תשובה היא תנועה של פרסה, שאומרת: תכל'ס, בשביל מה אני מבזבז את החיים על כמיות של ריחוק, ומה יש לי מזה. עדיף כבר להיות קרוב. אותו מחיר, וזה אגב גם בין המצרים, אבל לא נעסוק בזה כרגע, כי עדיין ניתן למנוע את זה...

לאחר שלשה תקופות גדושות של ימים חגיגיים ומאירים, תקופת תשרי – ראש השנה, יום כיפור, וסוכות. תקופת טבת – חנוכה ופורים. תקופת ניסן – פסח, ספירת העומר ושבועות, כעת הזמן להפוך את הסיפור הזה ל'מזומן', ופשוט לחיות עם זה. איך? א. לראות כמה החיים דפוקים ומשעממים כשהם בתדר של ריחוק. ב. להיזכר שהיו ימים טובים, בהם היה תדר אחר. ואם כך, למה לא להפוך את זה לשגרה. ■

בחודש תמוז מתחילה אווירה של 'סוף שנה', והיא אכן כזאת: התקופה הרביעית והאחרונה מבין תקופות השנה, תשרי, טבת, ניסן ותמוז.

חודש תמוז, ובכלל תקופת תמוז – אינו נושא בתוכו איזה חג או יום חגיגי כלשהו, אלא 'סתם' חודש כזה ו'סתם' תקופה כזו.

בכלל, חודש תמוז כבר מתחילתו, נתפס כמשהו שקשור ל'בין המצרים'. וכבר מתחילת החודש, הפנים מופנות קדימה לשם, עם חשק או בלי, אבל ההרגשה ברורה: אמרת תמוז, אמרת בין המצרים...

אז קודם כל לעובדות:

רובו של החודש, אינו 'בין המצרים'. אותו רוב, לא רק שאינו חלק מבין המצרים, אלא ההיפך הגמור. ולשם כך כמה מילים.

אחר קבלת התורה, עלה משה למרום לארבעים יום, להביא את הלוחות. אילו היינו זוכים, הארבעים יום הללו היו מסתיימים בחג, שחל ב"ז תמוז, והחג הזה היה נמשך לאורך כל ימות בין המצרים עד לתשעה באב.

נמצא אם כן, שרוב החודש שייך בכלל למחלקה הזאת של קבלת התורה, ולכן תמוז ר"ת זמן מ'תן תורתנו (ליקטי מוהר"ן, ריז). ולא רק שאינו חלק מבין המצרים, אלא הוא זה שיכול למנוע אותם, ולהפוך אותם לחג.

וזהו לאחדים

// האהדות העולה מתוך כתבי רבנו מוהר"ן ומרנא הגר"א מוילנא זיע"א // הרב פנחס כהן

מצות היחוד והאמונה

אחד לקיים את מצוות היחוד והאמונה התמידית, אשר מקבל על עצמו בשוכבו ובקומו בקריאת שמע ובתפילתו, ונלמד היאך שני הדרכים משלימים זה את זה במשנתו של רבינו מוהר"ן בס"ד, ומשם נלמד לשאר הסוגיות בעבודה.

הנה הלב של כל התורה כולה מבראשית ועד "לעיני כל ישראל" היא ללמד לישראל את דרכי האמונה וכמבואר בכל המקראות, והרחיב בזה הרמב"ן בתחילת החומש ובכ"ד, וכל סדר יציאת מצרים וקבלת התורה היה להעמיד לישראל את "אנוכי ה'

כחמשך למאמר הקודם שהעמדנו את סדר קומת תורתם של הגר"א והבעש"ט כנגד שני הגאולות, הגר"א ותלמידיו התחילו להמשיך בכנסת ישראל את סדר הגאולה שהובטחנו מכוחו של משיח בן יוסף, ולעומתו הבעש"ט ותלמידיו המשיכו את סדר הגאולה מכוחו של משיח בן דוד.

ועיקר הגאולה שאנו מדברים עליה הינה גאולת התורה ודעת ה' כמובן, ומהראוי לפתוח בביאור סדרי משנתם, בראש ובראשונה הלכה למעשה היאך פירשו כל אחד עפ"י דרכו מהי הדרך הראויה לכל

שמעתי פעם מרבי לוי יצחק, שאמר שראה מכתב באופן שאבא שלח לבנו, ובתוך הדברים כתב לו: "אהובי בני, תקום בְּחַצוֹת לַיְלָה, ותאמר סֵדֶר תְּקוּן חַצוֹת, ואחר כך תלמד תורה בְּלִקוּטֵי מוהר"ן, ותאמר עליה התפלה, ואז עולמך תראה בְּחַיִּיךְ".

שמעתי את זה ממנו כמה פעמים, על כל פנים איך שהוא, כך הוא האמת, מי שזוכה ללמד איזה תורה מלקוטי מוהר"ן, ולומר עליה התפלה מלקוטי תפלות, ירגיש חיים ערבים ומתוקים, חיי עולם הבא בעולם הזה. (שם, ח"א, ט', א' שלח, ש' תשל"ד)

שמעתי מרבי לוי יצחק, שאמר שאנשי שלומנו היו רגילים לומר על ענין ההתבודדות. אלמלא לא זכינו להתקרב אל רבנו אלא לקבל ממנו ענין ההתבודדות, העצה – לדבר עמו יתברך, גם כן כדאי כל ההתקבנות. ומכל שכן וכל שכן שקבלנו כל כך רבוי עצות והתחזקות נזראות ונפלאות, כדאי ראוי לנו לשמח מאד מאד, לשיר ולרנן תמיד.

(שם, ח"ט, ט', ב' צב, ש' תשל"ו)

שמעתי פעם אחת מרבי לוי יצחק, אשר ביותר תובעים למעלה דין על מי שלא היה עוסק בשום עסק, עליו שואלים ומבקשים: "מה עשית עם הזמן שלך?! ודברי פי חכם חן.

על כל פנים איך שהוא אל תהיה בטלן! החזק בלמוד התורה הקדושה, ותראה לדבר עמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה, ועשה צדקה וחסד, ואז טוב לך לנצח.

(שם, ח"ב, ט', ב' שלו, ש' תש"ם)

עלון המקורבים ©

העלון יוצא לאור בס"ד ע"י ארגון 'המקורבים' (ארגון אחר מהארגון הנפלא 'הקבוצ' ש"י הרב י"מ גלינסקי)

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331. השאירו הודעה בשלוחה: 2 או לפל': 054-848-73-17 או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ (בחיפוש: העולם היהודי). וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318. או דרך קו 'המקורבים' בשלוחה: 09. (יש לעדכן אתנו על התרומה) תזכו למצות!

על הפרשה // פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

ופנימיות העניין יתבאר היטב על פי מה שמבואר במאמר הזה שעיקר התכלית הוא דייקא ע"י הפרת הכעס ברחמנות, שזה בח' התיקון של שבירת הכלים לעשות מזה בחינת אותיות ודיבורי אמונה, וזה בחינת התיקון של פרה אדומה שיורדת למקום הרגו והדין, בח' אדומה שהוא בחינת תוקף הדין, ודייקא משם נמשך כח הטהרה שנמשך מבחינת מידת הרחמים, ומוה נמשך כח טהרה אפילו למי שנשטא בטומאת מת שהוא בחינת התגברות הדינים, שגם שם אפשר להמשיך את הטהרה שהוא בח' הארת התכלית.

אות כד: "אָבֵל פָּרָה אֲדָמָה הִיא חֲדוּשׁ נִפְלָא בְיֹתֵר, כִּי כָל מַעֲשֵׂיהָ בַחֲזוֹן, כִּי כָל הַקְּרָבָנוֹת בְּאֵין לִפְנֵים, לְתוֹךְ הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁשָּׁם מֵאִיר אֹרֶךְ הַפְּנִים, שְׁעַל יְדֵי זֶה עָקַר הַתְּקוּן כַּבֵּל, אָבֵל פָּרָה מַעֲשֵׂיהָ בַחֲזוֹן, רַק שְׁמִסְתַּכְלִין מְרַחֵק עַל הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁשׁוֹחֲטִין אוֹתָהּ כְּגַד פֶּתַח הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ, כִּי עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה פָרָה אֲדָמָה מְקַשְׁיָין שְׁכָל גְּבַהּ וְעַמֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר שְׂאֵי אֲפֻשֵׁר לְהַשְׁיֵגוֹ כֻּלָּל, שְׁעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְתַקֵּן וּלְטַהֵר אֶפְלוֹ מְטָמָאת מַת שְׁהוּא אָבֵי אֲבוֹת הַטְּמָאָה", יער"ש עוד אריכות.

טהרת פרה אדומה

נה פרה אדומה היא בבחינת "חוק" ועליה נאמר "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", ועיקר החידוש שבפרה אדומה הוא מה שהיא מטהרת טמאים ומטמאת טהורים, ובפנימיות העניין עיקר החידוש הוא בכך שמעשיה בחוץ ולא בפנים, דהיינו שהיא יורדת כביכול לתוך תוקף התגברות הסט"א שהתגברותה בחוץ, ומשם דייקא נמשך הטהרה והתיקון.

וכמו שהאר"ך בזה מוהר"ג' בכמה מקומות, ונציין דוגמא מלשוננו בליקוטי הלכות והלכות בשר בחלב, הלכה ה

עבודת היום // פנינים על עבודת היום לאור תורה זו

תיקון הצות

ואז כבר נמתק הדין קצת ויכולים ליכות לדיבורי אמונה שזה עיקר התיקון, וההתחלה היא לבכות על עוצם ההסתרה שמתגברת בעולם עד שמחמת זה המנהיגים האמיתיים אינם רוצים להנהיג אותנו, ומתגברים מנהיגים של שקר שאינם מביאים אותנו אל התכלית, ומוה משתלשל בחינת שנתת חכמים וחסרון האהבה והשלום שיש בעולם שכל זה שרשו מבחינת חורבן בית המקדש שע"ז אין מאירה ההנהגה האמיתית של הצדיקים, ועל כל זה צריך לבכות הרבה בחצות לילה.

לימוד התורה

אבל אחר כך מתחזקים לעסוק בתורה כי העיקר שיהיה איתנותא דלתתא ואחר כך כבר יש יכולת לקבל את הארת הדעת של הצדיקים שמאירים בנו את התכלית האמיתית שהיא שעשוע עולם הבא ועיקר האהרה היא ע"י לימוד התורה ששם היא עיקר הארת הדעת שמאירים לנו הצדיקים את התכלית בכל פרט ופרט, כי התורה מלמדת שכל דבר יש לו תכלית וכל דבר יש בו דרך לעבוד את ה' ולקושרו אל התכלית.

ציצית ותפילין

ואחר כך בהאיר אור יום מתעטפים בטלית ומניחים תפילין שזה בחינת זכירת התכלית, כי הציצית היא בבח' זיכרון התכלית, בבחינת "למען תזכרו את כל מצוות ה'",

עבודת הלילה

הלילה היא בחינת התגברות ההסתרה שהיא בחינת הרגו והדין, ועל כך עיקר העבודה בתחילת הלילה הוא לילך לישן שזה בח' ביטול וסילוק דעתו לתוך האמונה, שזה בחינת הכפירה בעבודה זרה שהוא עיקר ההתחלה [כמבואר במאמר באות ב' שזה בחינת מרדכי שנקרא יהודי על שם שכפר בעבודה זרה, והיינו כי כשיש התגברות חזקה של הרגו והדין, קשה מאוד להתחזק באמונה בבחינת אותיות ודיבורי אמונה, ואז עיקר העבודה היא לכל הפחות להיות כופר בעבודה זרה, ולהתחזק בכל הכח בכללות האמונה, ואחר כך יזכה לבחינת דיבורי האמונה, וזה בחינת עבודת הלילה שהעיקר הוא בחינת הביטול אל האמונה שזה בחינת השינה עם הקריאת שמע שעל המיטה שהוא בחינת הכפירה בעבודה זרה].

קימת הצות

ואחר כך בחצות מתחילה המתקת הדין ומתחילה להימשך בחינת הרחמים, ואז העבודה היא לשבור את השינה שהיא בחינת הדין, שהוא בחינת הכעס והרגו, כדי לעסוק בתורה, שכל זה הוא בחינת הפרת הכעס ברחמנות, שהוא בכל בחינה של המתקת דין ברחמים, וע"כ גם בחינת שבירת השינה היא בחינה של הפרת כעס ברחמים.

והעיקר ע"י התכלית שהוא בח' התכלית, והוא מזכיר את התכלית אפילו בתוך כל העשייה, ותפילין הוא בחינת הארת הדעת והמוחין לזכור את התכלית שהוא שעשוע עולם הבא, בבחינת "למען תהיה תורת ה' בפיך".

קדושת האכילה

ואחר כך עוסקים באכילה בקדושה שהיא בחינת חיבור סוף מעשה למחשבה תחילה, שזה עיקר העבודה לחבר כל פרט ופרט של בחינת העשייה, אל התכלית שהוא בחינת המחשבה תחילה, "וזה בחינת בכל דרכיך דעה, הינו לכוון בכל דרכיך בשביל השם יתברך, שזהו התקלית האחרון ואז הוא יישר אורחותיך, כי אז בודאי יוליכך השם יתברך בדרך הישר וישפיע עצות נכונות איך להתנהג בדרך הישר, כי באמת אי אפשר להשיג שום עצה כי אם מבחינת התקלית האחרון שהוא השגת השם יתברך, שהוא יתברך, כביכול, מקור ושרש כל העצות שבעולם, כי שם הוא עצה אחת בחינת כלו אחד וכו'" (ליקוטי הלכות י"ד, הלכות מעונן ומנחש, הלכה ג אות ב).

לימוד התורה ומשא ומתן באמונה

ואחר כך עוסקים בלימוד התורה שהיא עיקר בחינת שעשוע עולם הבא, והיא עיקר הארת הדעת באמונה ובזכירת התכלית, ומי שאינו זוכה לעסוק בתורה עכ"פ צריך להתחזק בקביעת עיתים לתורה ובמשא ומתן באמונה, לידע ולהאמין שבכל דבר בעולם יש תכלית, בבחינת "בכל דרכיך דעה" וכו"ל.

דבטחון היא מלשון דביקות - וטח את הבית), והיא כל פרי עבודתו.

אך אין שום דרך לבן תמותה להידבק בו ית' כי אש אוכלה הוא, אלא כבר לימדנו חז"ל כי הדבק בשכינתו ובתורתו ממילא דבק בו, ושכינתו דבוקה בנפש ובגוף הגשמיים של כל אחד מישראל, וכשהאדם מכוון בעבודתו ובתורתו לייחד אותה עם בעלה היא מדבקת אותו אליו יתברך וזוכה האדם לקנות את האמונה הזו ביראה ובאהבה אליו.

ועתה כשנסת ישראל מתעוררת לקראת היום שבו יהיה ה' אחד ושמו אחד ויתגלה יחודו ומלכותו עין בעין הרי שבאופן ההכנה לגילוי הנורא הזה, היאך היא הדרך שבה האמונה צריכה להיתפס בלב האדם, ומהי הדרך להשיגה, נחלקו שני שרפי קודש אלו עד שישראל נעשו בדבר הזה כשני מחנות, ונבאר בקצרה ממש, את עיקרי משנתם, עד שנוכה לראות את דרכו האמצעית של רבינו מוהר"ן אשר זכה לאחד את שני המהלכים בדרך נפלאה. במאמרים הבאים נבאר בפרטות את דרכם הלכה למעשה.

וכתב הרמב"ן "האמונה כמו האילן, והבטחון כמו הפרי" וכו' (והאר"ך בזה החז"א בספרו אמונה ובטחון, וכ"כ רבינו יונה במשלי ללמוד מהפסוק "בטח בה... ורעה אמונה", וכ"כ הגר"א בחבוק ובמשלי דעל הבטחון נאמר "צדיק באמונתו יהיה", וכתב הגר"א במשלי "עיקר נתינת התורה לישראל הוא כדי שישמשו בטחונם בה... והוא כלל כל המצוות", וכל העבודה והתורה שאינם מביאים לדבר הזה הינם הבל ורעות רוח ואינן כלום (כלשון הגר"א בקהלת ועוד מקומות), ויגיעות אינה אלא לריק ולבהלה וכביאורו לנוסח התפילה שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה (גר"א במשלי פ"ל ופי"ט), ועל זה אמר הנביא אל יתהלל לא החכם בחכמתו דקאי על חכמת התורה, ולא הגבור בגבורתו דקאי על גבורת היצר, ולא העשיר בעשרו דהוא הולך על העשירות במצוות, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי.

ופשיטא דלא בפתי מאמין אנו מדברים, אלא באמונה של "אתה הראת לדעת", דהיינו באמונה שהאדם תופס במוחש שה' עמו וכנגדו עד כדי שכמעט מתבטלת בחירתו, מרוב יראת רוממותו יתברך, וזכה דבק האדם בחיי עולם הנצחיים שבאים ממנו יתברך וכדכתיב "ואתם הדבקים בה' אלוהיכם חיים" וגו' (כמבואר במהר"ל

אלוקיך אשר הוצאתיך", ו"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו", והוא המצוה של "לדבקה בו, וליראה מפניו ולאהבה אותו" (ועיין באדרת אליו דברים כט, כה, ובהושע ב, כא, ובתיקונים תיקון לב וכו'), ו"רחמנא לבא בעי", וכפי שנפסק גם במשנ"ב כי גם בלימוד התורה נאמר "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון ליבו לשמים", ושכרם שווה כמבואר בברכות יז, ואין זה לקולא חלילה אלא לחומרא, ודא ביה - כולא ביה, ודלא דא ביה - מה ביה.

ועל המצוה הזו נצטוונו שלא תסור מליבנו ולו לרגע אחד, וכל מצוותיה של התורה ניתנו כעצות ודרכים לבוא לאמונה הזו כמבואר בזה"ק, כי "כל מצוותיך אמונה", ו"בא חבוק והעמידו על אחת", ולכך כוונת כל עסק תורתנו ועבודתנו לייחד קוב"ה ושכינתה, והוא כוונת הברכה הקודמת למצוה ברוך אתה ה' אלוקינו, ועיין בהקדמת שער המצוות שבלא זה אין אנו רואים שכר על המצוות וכו', והוא האופן שבו שוכן ה' בקרבנו ומתקיימת תכלית הבריאה ש"נתאוה לעשות לו דירה בתחתונים", והוא כבודו יתברך אשר בזה מקיים האדם את מלכותו עליו להיות מנושאי מלכותו ושכינתו אשר נושאים את נושאייהם.

קווים כלליים מתולדות חיינו של מוהר"ן [המשך פרק א]

ובנוסף על כל עבודותיו בעמל ויגיעה עצומה בתורה ותפילה והתבודדות, עסק רבות בסיגופים, והיה מתענה הרבה מאד, וכמה פעמים התענה משבת לשבת, ופעמים היה מתענה במשך שבועיים ברציפות משבת לשבת, ואף על פי שהיה ילד שעשועים וגדל בתפנוקים, והיה עדין מאד, אף על פי כן לא חס על עצמו כלל, והתענה וסיגף את עצמו, והיתה שנה אחת שהתענה בה ח"י פעמים משבת לשבת, וכל זה היה בימי נעוריו ממש קודם היותו בן עשרים⁶. וכאשר היה שובר את תעניתו בליל שבת לא ידע מזה איש, ולא הכין לעצמו מאכלים מיוחדים שבני אדם רגילים לאכול לאחר התענית, אלא אכל את המאכלים שאכלו שאר בני הבית⁷.

ומכל התעניות הרבות האלו לא ידע שום אדם בעולם, גם לא אביו ואמו, ורק אשתו לבדה היתה יודעת מזה, והשביע אותה שלא תגלה זאת לשום אדם⁸, ומלבד התעניות עסק בעוד כל מיני סיגופים כגון גלגולי שלג וכיוצא בזה⁹. וכל דרכו בנערותו היתה בהעלם גדול, ואפילו בפני חותנו היה מסתיר את עצמו ולא ידע כלל את מדרגתו¹⁰.

מתוך החוברת מוהר"ן מברסלב – חיינו משנתנו ותורתו. ניתן לקבל במערכת

6 שבחי הר"ן אות ט. וראה עוד בשיחות הר"ן אות קס: 'שמעתי מפי האיש ששימש אותו בימי ילדותו בעת שעסק בתעניות, וסיפר לפני האיש הנ"ל, שפעם אחת התענה רבינו זכרוננו לברכה משבת לשבת, ובאמצע השבוע ביום רביעי יצא ממנו דם מחוטמו ומשתי עיניו ומשתי אוזניו וספיו. וצעק האיש הנ"ל לפניו, ואמר שיעשה רעש בביתו על שנחלש כל כך. ופיס אותו בחכמתו, ואמר לו: כך הדרך, שמכבידן התענית באמצע השבוע, הלא תראה בינים מחר יקל עליי עד שהוכרח האיש לשתוק כי השביע אותו תחלה שלא יגלה לשום אדם התענית שלו. פעם אחד התענה משבת לשבת, ובאמצע השבוע הוכרח לשכב על סטוה, ורגלו תלה למעלה וסמכם על הטוט וכיוצא, מעוצם חלישותו'.

7	שיחות הר"ן אות קסא.
8	שבחי הר"ן אות יט.
9	שבחי הר"ן אות כד.
10	אבניה ברזל שיחות וסיפורים מרבינו ז"ל אות ט, וראה שם מעשה שהיה בזה.

נעוריו, ולאחר מכן חזר ולמד את ארבעת חלקי השו"ע עוד פעמים רבות³.

וכן בכל ימי חיינו, דרכו היתה תמיד שהיה לומד הרבה הרבה כל ימיו עד הסוף, אפלו בעת החולי הכבד שהיה לו בסוף ימיו. ואף על פי שהיה עליו טירחא דצבורא שהיה עוסק הרבה עמו ועם כל אנשיו לקרבם לעבודת ה', וליתן לנו עצות בכל עסקינו וכו', וגם מוחו היה משוטט תמיד בהשגות גבוהות ונוראות תמיד וכו', אף על פי כן היה עוסק בלימוד התורה בפשיטות הרבה בכל יום ויום. ולא היה טרוד כלל, רק תמיד היה בישוב הדעת⁴.

'אך עיקר עבודתו אשר על ידה זכה למה שזכה, היה רק ריבוי התפילות והתחינות והבקשות והרצויים והפיוסים שהיה רגיל מאד להתפלל ולהתחנן לפניו יתברך. והיה מרצה ומפייס אותו יתברך בכמה מיני תחינות ובקשות שיזכהו ברחמיו לקרבו לעבודתו יתברך. ועיקר מה שהועיל לו היו התפילות שהתפלל בלשון אשכנז, שהיה רגיל מאד לייחד לו איזה מקום שמצא שאין שם בני אדם, והיה מפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו, דהינו בלשון אשכנז. והיה מרצה ומפייס אותו יתברך ומבקש ומתחנן לפניו יתברך בכמה וכמה מיני טענות ואמתלאות שראוי לו יתברך שיקרבו לעבודתו, והיה רגיל בזה מאד מאד והיה מבלה ימים ושנים על זה.

גם היה מטמין עצמו על גבי בית אביו תחת הגג, שהיה שם כמו חדר במחיצה של קנים שמחזיקין שם תבן ומספוא, ושם היה מטמין עצמו והיה אומר תהילים והיה צועק בלחש להשם יתברך שיזכהו לקרבו אליו יתברך. וזהו העיקר מה שהועיל לו לזכות למה שזכה. כך שמענו מפי הקדוש בפרוש⁵.

3	שיחות הר"ן אות עו.
4	שם.
5	שבחי הר"ן אות י.

כאשר נעשה בר מצוה קראו דודו הרה"ק רבי אפרים מסדילקוב זצ"ל ואמר לו דברי מוסר, וסמוך לזמן זה נכנס לחופה עם מרת סאסיע בתו של הרב אפרים מהכפר אוסיאטין שעל יד מעדוועדיקא, ומיד בשעת יציאתו מן החופה היה מתלהב ומתגעגע מאד לעבודת ה', והתחבר אז עם רבי שמעון ברבי בער שמאותו יום ואילך היה דבוק בו עד סוף ימי חיינו והיה משמשו בנאמנות, וסיפר רבי שמעון שמיד לאחר שכיסה מוהר"ן את פני הכלה הלך וקרא לכמה מבני הנעורים ושוחח אתם על מצבם בעבודת ה' וביניהם היה רבי שמעון, ויצא עם רבי שמעון אל השדה ודיבר עמו דברי השתוקקות והתחזקות נפלאים על כך שאין תכלית בעולם הזה אלא לפרוש מכל התאוות ולעבוד את ה' יתברך. ומאז נכנס רבי נחמן לעבודת ה' בכל כחותיו¹.

מזמן נישואיו מגיל שלוש עשרה עד שמונה עשרה התגורר בכפר אוסיאטין שבו דר חמיו, והתעלה רבות בעסק התורה והתפילה ובכל חלקי עבודת ה', ועסק הרבה מאד בלימוד ש"ס ופוסקים ותנ"ך ועין יעקב וספרי הזוהר ותיקוני זוהר וכל כתבי האריז"ל ועוד ספרים רבים, וכן בספרי מוסר שהיו מצויים לרוב בבית אביו, ואמר שלמד ספר ראשית חכמה פעמים אין מספר, ובקיאותו בכל הספרים הללו היתה נפלאה, כי כל התורה כולה היתה נלגד עיניו ושגורה בפיו כשולחן הערוך ממש, כפי שראו תלמידיו בעיניהם, וכפי שניתן לראות במקצת בספריו הקדושים (ספר המידות וליקוטי מוהר"ן²). וסיפר שכבר בימי נעוריו למד שלוש פעמים את כל ארבעת חלקי השו"ע, פעם אחת כפשוטו, פעם שניה עם ידיעת שורש כל דין מהגמרא ומפרשיה, ופעם שלישית זכה לדעת בכל דין את הסוד שעליו מיוסד, וזה היה בימי

1	שבחי הר"ן אות ג, חיי מוהר"ן אות קה-קו.
2	שבחי הר"ן אות ה.

מיטבי לכת - המשך

הפרת כעס ברחמנות בכמה בחינות

ועיקר העבודה במשך היום היא להיזהר מאוד מכעס, וכשמתעורר הכעס ישתדל עכ"פ שלא לפעול שום אכזריות ח"ו רק להפר הכעס ברחמים, וכמו"כ בכל בחינה של כעס, כגון כשמתעורר אצלו בחינת טרוניא כלפי מעלה ח"ו, יתחזק לידע ולהאמין שבאמת הכל הוא תכלית הרחמים, וכן כשמתעורר אצלו כביכול בחינת כעס על עצמו שהוא בחינת עצבות וחלישות הדעת, יתחזק לרחם על עצמו ולהסתכל על הנקודות טובות שלו.

אמונה

והעיקר הוא להתחזק באמונה שהוא שורש תיקון הכעס, ולהרבות בדיבורי אמונה כפי יכולתו, הן בינו לבין קונו, והן עם חברים וכדו' ועי"ז שמרבה בדיבורי אמונה וזכירת התכלית ממילא יציל מהכעס.

קדושה

וכן בעת התגברות שאר הניסיונות ובפרט התגברות ניסיונות בקדושת הברית, צריך לידע שזה עיקר תכלית הבריה שהאדם נכנס למקום הניסיון הזה שהוא בחינת

מיוחדת שרק הוא יכול להביא את העולם אל התכלית, ועיקר התכלית הוא דייקא ע"י ההתכללות באהבה ושולם זה עם זה.

התבודדות

והעיקר בעת ההתבודדות שאז צריך לצעוק הרבה להש"ת לזכות לחיות עם התכלית האמיתית, ולהתקרב למנהיגים שיש להם כח להאיר בנו את הארת התכלית, ושנוכח להמתיק כעס ברחמנות.

שמחה

ושאר כל היום צריך להתחזק מאוד להיות בשמחה, "כי תכף כשזכרון בעולם הבא צריך כל אחד לשטח בחלק נקדתי הטובה שיש בו מקדשת ישראל. כי נקדה דנקדה מקדשת ישראל שיש להפחות שבפחותים שבישראל, אין כל העולם קלו כדאי לסבל תקף עצם השמחה שיוזקה לעתיד. כי אז יזקה כל מי שבשם ישראל מקנה לבחינת שבע שמחות, שתגדל השמחה כל כך שיהיה בה להשביע די והותר את כל אחד ואחד אפלו הקטן שבקטנים" (ליקוטי הלכות, ברכות הראיה וברכות פריטות, הלכה ה אות כ).

התגברות הרגז וכשהאדם מתחזק לעשות אז רצון הש"ת בזה הוא מקשר את בחינת סוף מעשה אל המחשבה תחילה, בחינת חיבור בחינת השחרות עם הלבון העליון שזה עיקר התכלית.

אהבה ושלום

וכמו"כ עיקר העצה לזכירת התכלית הוא ע"י בחינת אהבת החכמים שנוכל בזה אהבה ושלוש בין כל מבקשי התכלית, וכמובא בפנים הפסוק "ויהי בישורון מלך וכו' יחד שבטי ישראל" כי כל אחד מישראל יש לו נקודה

קו "המקורבים"

077-31-40-331

בארה"ב

151-86-130-166

שמעו ותחי נפשכם

השקדן המופלא הגאון החסיד ר' נתן נטע גוטסגנדה זצ"ל מחשובי חסידי ברסלב בקרית ספר מודיעין עילית

מדבריו: "רבי נחמן מברסלב הוא כבר עשרים שנה הרבי שלי, ואני לא מבין איך אפשר לחיות בלעדיו"

מיד הסיר את התנגדותו. פעם סיפרו להרב קסלר המרא דאתרא של מודיעין עילית שהמנוח זצ"ל מוסר שיעורים בספה"ק ליקוטי מוהר"ן, הוא הגיב: "אני לא מאמין, אני חייב לשאול אותו בעצמו אם זה נכון", וכשהתברר שזה נכון הגיב הרב קסלר שבזכות הרב גוטסגנדה ה"קוק" (הראייה, הטבט) שלו על ברסלב השתנה, ובאמת אפשר להיות ברסלב ולחיישאר ליטוואק.

באופן מיוחד הצטיין במידת הענווה, במשך שנים ארוכות סירב לכל ההצעות הרבות של הרבצת התורה שקיבל, והסכים להרביץ תורה רק במקומות שידע בידיעה ברורה שהם צריכים לו, במשך שנים ארוכות נמנה על עורכי 'האנציקלופדיה התלמודית' מבלי שאי-מי מבני משפחתו ומקורביו ידע על כך. התכלית הנצחית לא משה מזיכרונו, במשך תקופה היתה לו בביתו בסלון תמונה של בית הקברות בכדי לקיים יזכור לו יום המיתה.

פרק מיוחד בחייו היה מידת הדבקות שלו בבורא, בכל פעם שהיה נזכר באהבת ויראת ד' היה מתרגש מאוד, בכל ערב שבת היה אומר 'שיר השירים' בבכיות עצומות ובדמעות שלישי של האהבה וגעגועים לבוראו ויוצרו, גם בעת אמירת סדר העבודה ביום הכיפורים היה מוריד דמעות כמים, מכריו העידו כי היה פחד גדול לעמוד לידו בעת התפילה מחמת האימה הנוראה בה היה עומד לפני מלך מלכי המלכים, אשר השפיעה על כל הסביבה.

דבק מאוד במידת האמת, לא היה עומד על דעתו, ובכל פעם שהתברר לו שטעה בדבר מסוים לא בוש ולא התמהמה והודה על האמת על אתה, בשנים האחרונות כאב את כאבו של עולם התורה, והתבטא כמה פעמים על נחיצות המערכה נגד גזירות השלטון, כל ימיו סבל ייסורים ומכאובים ומעולם לא התלונן על כך, עד כדי שאפילו המקורבים אליו ביותר לא ידעו על כך בצוואתו כתב שהשבת היחיד שהוא מתיר לומר אחר מיטתו הוא שהוא זכה ללמוד תורה מתוך ייסורים.

המשפיע הרה"ח ר' משה בינגשטוק שליט"א ספד אותו וכתב "אוי לנו, אחד מגדולי הדור, כל רז לא אניס ליה, עניו ושפל ברוך שלא היה כמותו, קדוש בקדושת הברית, הגיע לשיבת פוניבז', עם יעקב ויינרדט (העיד) הספורס, כתבה עליו פרסונו בעלון ד, ויירא השניט", מהישוב החדש, שניהם זכו לגלות האמת של רבינו זצ"ל."

חינך בניו באופן יוצא מגדר הרגיל, והיה משנן עמם בסעודות שבת פרקי אמונה, כגון הרמב"ן ס"פ בא, וקטעים מנפש החיים ועוד, והיו יודעים אותו בע"פ, והיה מתחכם כילדים שבדרך לחיידר יגידו פרק תהילים ויבקשו מהקב"ה מה שהם צריכים.

העמיד זרע ברוך ה' צאצאים גדולי תורה ומופלגים ביראה וטהרה, זכה לבנין וחתנין רבנן, ביניהם הג"ר שלמה דוב שליט"א ר"מ בשיבת כנסת יצחק' בחדרה וראש כולל 'באר שלמה' בב"ב חתנו של הגר"א כהן דויטש שליט"א, הג"ר מרדכי שליט"א מ"וצ בחדרה, הג"ר אליעזר שליט"א ר"מ בשיבת כנסת יצחק חדרה, הג"ר יעקב שליט"א ר"מ בשיבת כנסת יצחק לצעירים מודיעין עילית, הג"ר בנימין דוד שליט"א מחשובי האברכים ככולל זכרון קלם בבני ברק, והג"ר אהרן שליט"א מחשובי האברכים ככולל דעת שטואל במודיעין עילית. בתו הבכורה המתכנת הרבנית פריידי שחתי' מנהלת סמינר בית יעקב במודיעין עילית, אשת הגר"ר פנחס שוב שליט"א רב ביהמ"ד 'אשי ישראל' בבני ברק ו'טשכן אהרן' בקרית ספר מודיעין עילית. ובנותיו וחתניו הגאונים: הג"ר שמעון נוביק שליט"א ראש ישיבת כנסת יצחק קרית ספר מודיעין עילית, והג"ר יחזקאל נובירט שליט"א מרבני ישיבת כנסת יצחק במודיעין עילית. נכדים ונינים הממשיכים את דרכו בקודש. ■

בלימוד ובתפילה בעמל ויגיעה בהם במשך כל היום, בנוסף, היה בורח מתענוגי עולם הזה ואוכל רק כדי לקיים את גופו לעבודת הבורא. נודע בבהירות המיוחדת שלו בלימוד, כל דבר תורה שאמר היה אוטר במדויק, באופן הברור ביותר, נודע ככוחו להבהיר גם מערכות סבוכות וקשות שרבים נלאו להבינם, אהבתו לכל דבר תורה לא ידעה גבולות, כשהיה רואה ספר שחיבר אברך צעיר היה לומד בספר, ומחפש בו דבר חידוש, פעמים רבות היה פונה אל מחברי ספרים צעירים ומעודד ומחוק אותם בדברי שבח על ספריהם.

הנהגות בדרכי הקדושה והעבודה היו מהמיוחדות, היה מקפיד מאוד על שמירת עינו, עד כדי שאפילו היה נמנע מלהסתכל על נכדותיו, יחד עם זאת היה מקבל כל אדם בסדר פנים ונוהג כבוד גדול בכל אדם, בשנים האחרונות לא יצא מפתח ביתו מחמת הנהגות של קדושה מלבד לתפילה בצבור, ולסנדקאות בודדות, ומכיון שצאצאיו רצו לכבדו בסנדקאות, בנה בביתו חדר מיוחד מרווח כדי לאפשר עריכת בריתות בביתו.

המנוח היה שילוב מרתק של תלמיד נאמן ומקורב מאד להגרא"מ שך זצ"ל, ו'עובד' ברסלב הדבוק בכל נימי נשמתו במוהר"ן מברסלב בתורתו ובתורת תלמידיו, היה משתוקק מאד לנסוע לציון רביה"ק באומן אך היה מקפיד מאד על שמירת עיניו, לכן סידרו לו לפני כמה שנים שיוכל לעשות דרכון לנסיעה בקומבינה מיוחדת שאחד שהיה לו קשר עם פקיד מטשרד הפנים סידרו לו שניע עם מונית ולא יצטרך להיכנס למשרד הפנים, הפקיד יצא אליו ובמונית סידר הכול, אבל בכל זאת לא נסע כי פחד מאוד שטא לא יצליח לשמור עינו, היה מחזק אחרים שיסעו לראש השנה אפילו שהיה קשה להם. לפני כמה שנים דיבר איתו אברך, ואמר לו כמה פעמים 'דבינו', שאל אותו: מי זה 'דבינו'? אמר לו: רבי נחמן מברסלב, שהוא כבר הרבי שלי עשרים שנה, ואני לא מבין איך אפשר לחיות בלעדיו.

באותה תקופה החלה התארגנות של אברכים ליטאים חניכי הישיבות, להקים חבורה של מקורבים. ובקשו ממנו להיות הרב שלהם. והוא אכן מסר להם שיעורים בביתו בליקוטי מוהר"ן אחת לחודש, ואחרי תקופה הפסיק את השיעור רק כי חשש מפרסום, כמה פעמים כשהיה מתחיל לקרוא מתוך ליקוטי מוהר"ן היו עיניו זולגות דמעות. בעידודו נפתח בקרית ספר בית מדרש 'נצח ישראל' ברחוב מסילת יוסף לחניכי ישיבות שהתקברו לברסלב ושם מסר את שיעוריו.

בהמשך הקימו בית כנסת 'חניכי הישיבות ברסלב', וכאשר פנו תושבים על הרב של המקום (הרב קסלר) שיסע את זה, קרא הרב קסלר לביתו את המארגנים ושאל אותם מי הרב שלהם, וכשענו לו שהרב הוא הרב גוטסגנדה, הוא

השנה ביום ג' לפרשת בשלח הלך לעולמו בפתאומית השקדן המופלא הגאון החסיד ר' נתן נטע גוטסגנדה זצ"ל מחשובי חסידי ברסלב ומחשובי מרביצי התורה ותלמידיו החכמים בקרית ספר מודיעין עילית, אשר עבד את בוראו כל ימיו בדבקות ובאהבה בכל כוחות גופו ונפשו, ונודע בבקיאותו המדהימה בכל חלקי התורה, והוא בן 74 בפטירתו.

הגאון המנוח זצ"ל נולד בתל אביב בערב יום הכיפורים תש"ז, לאביו הר"ר יוסף חיים זצ"ל ולאמו מרת מלכה שתבלח"א בת רבי ישראל חפץ זצ"ל, בצעירותו למד המנוח זצ"ל בישיבה לצעירים אצל הגאון ר' גבריאל ריקליס זצ"ל, לאחר מכן עלה ללמוד בישיבת פוניבז', שם נקשר לרבנותיו הגדולים ובמיוחד למרן הגר"ש רוזובסקי זצ"ל והגר"ר חזקל לוינשטיין זצ"ל ולהגרא"מ שך זצ"ל, אותם שימש במשך שנים ארוכות וקיבל מהם את אופן וצורת הלימוד לכל ימי חייו. בנוסף זכה לקשר עמוק עם כ"ק האדמו"ר בעל 'בית ישראל' מגור זצוק"ל אשר חיבב והעריך אותו למאוד. המנוח סיפר פעם שהתקרב שולו לברסלב התחילה כבר כשהשתתף בשיעורים של הרה"ח ר' בנימין זאב חשין זצ"ל לבעלי תשובה בבני ברק.

בהגיעו לפרקו נשא את רעייתו הרבנית חוה דבורה תבלח"א בת רבי שרגא כהנא זצ"ל מתל אביב, לאחר נישואיו גר בבני ברק, בצעירותו למד בכולל שבראשות הגאון רבי שמעון משה דיסקין זצ"ל ובכולל של ישיבת בית מאיר, לימים נקרא להרביץ תורה בישיבה לצעירים תפארת ציון בבני ברק, בתפקיד זה שימש במשך עשרות שנים, לאחר מכן נקרא לשמש כר"מ בישיבת קרלין, וכעבור מספר שנים עבר לשמש כר"מ בישיבת זכרון יעקב לצעירים.

בכל מקומות אלו זכה להעמיד תלמידים הרבה אשר נקשרו אל דמותו בהערצה גדולה, בנוסף היה מטייסידי ביהמ"ד פוניבז' צעירים בבני ברק, ועמל רבות על הקמת והעמדתו כמקום תורה ותפילה עבור בני תורה ותלמידי חכמים מובהקים, פעמים רבות התבטא שיש לו שאיפה להרביץ תורה, בנוסף היה משמש במשך שנים ארוכות כ'מקדיא' לתקיעות בראש השנה והיה מקפיד על כל ההלכות בהקפדה יתירה, כמו כן היה בקיא בכונת התקיעות ע"ד הסוד.

לפני עשרים וחמש שנים, עבר להתגורר במודיעין עילית. שם היה עוסק בתורה יומם ולילה בביתו ובבתי כנסיות ובתי מדרשות, הוא קבע לימוד בחברותות למשך כל היום ולא פסק פומיה מגירסא, בני משפחתו מוסרים שכמעט לא היה ניתן לשוחח איתו בשום נושא שאינו דברי תורה, למרות שהיה מבין בהוויות העולם לא ייחס לכך כל חשיבות וכל מעייניו היו אך ורק בתורה הק'.

מכריו מספרים שהגאון המנוח זצ"ל היה תלמיד חכם וגאון עצום מגדולי הבקאים שבדורו בש"ס ובפוסקים בעיון, שקדן מופלא ועובד ה' בכל נשמתו ומשנתו סדורה לו ומחודדת בפיו, היה יודע להצביע על מקורה של כל ידיעה מכל מרחבי הש"ס והפוסקים בהם היה בקי עד לאחת, ידיעותיו כללו את ספרי כל רבותינו הראשונים והאחרונים והיו מפליאים את כל מי שזכה לשוחח עמו בדברי תורה, במיוחד היה בקי בספרי המשנה ברורה והחזון איש אותם ידע היטב על בורם, יחד עם זאת היה ענוונו ושפל ברוך והיה חולק כבוד מיוחד לכל אדם קטן כגדול. בנוסף לידיעתו הרחבה בחלק הגולה שבתורה היה בקיא עצום גם בחלק הנסתה, וידע את כל ספר 'עץ חיים' לאר"י הקדוש על בוריו, בחלק זה של התורה עסק מתוך הנהגת קדושה וטהרה ומתוך דבקות עצומה בבוראו.

התמדתו הייתה מופלאה בניצול כל רגע ורגע, היה משכים קום בשעה 3 בלילה ומיד מתחיל בסדר עבודתו,

אמר רבינו הקדוש:

"רציתי שהעניין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם, כאנשי ליטא!"

(שיח שריף קדוש ח"ב, סימן נ"ד)